

Business

Japanci stižu u pomoć. Japanska banka *Mitsubishi UFJ Financial Group* pregovara o preuzimanju 10-20% *Morgan Stanley* za iznos od \$8,4 mlrd. Na ovaj način *Morgan Stanley* će osnažiti kapital nakon poljuljanog poverenja investitora. Vrednost *Morgan Stanley* deonica se nakon ove najave povećala za 12%. Ukoliko pregovori urode plodom, ovo bi mogla biti najveća japanska akvizicija neke inostrane finansijske kompanije. Paralelno sa ovim *Nomura Holdings*, najveća japanska brokerska kuća, pregovara o akviziciji evropskog poslovanja američke banke *Lehman Brothers*. Prema pisanju *Wall Street Journal*, ova japanska finansijska grupacija je ušla u službene pregovore o preuzimanju *Lehmanovih* poslovanja u Evropi, s londonskom konsultantskom kompanijom *PWC*, preuzevši mesto u pregovaranju britanskoj banci *Barclays*. *Nomura Holdings* je već preuzela azijsko poslovanje *Lehmana* za \$225 mil.

Naj brendovi 2008. Uprkos globalnoj ekonomskoj krizi najpoznatiji prehrambeni brendovi ne samo što su odoleli konkurenciji jeftinijih brendova, zadržali svoju vrednost i poziciju, već su neki od njih zabeležili i rast vrednosti brenda. Što se tiče ostalih kategorija proizvoda *Coca-Cola*,

10 najjačih brendova na svetu
1. Coca Cola
2. IBM
3. Microsoft
4. GE
5. Nokia
6. Toyota
7. Intel
8. McDonald's
9. Disney
10. Google

Najprodavaniji prehrambeni proizvodi u 2008.
1. Cadbury
2. Heinz
3. Kellogg
4. Walkers
5. Warburtons
6. Birds Eye
7. Muller
8. Coca-Cola
9. McVitie's
10. Nescafe

IBM i *Microsoft* zauzimaju i dalje tri vodeće pozicije na listi *Interbrand's 2008 Best Global Brands*. *Andy Bateman*, direktor *Interbrand*, je izjavio da PR službe igraju veliku ulogu u održavanju prepoznatljivosti brenda, kao što je slučaj sa brendom *McDonalds*.

Meka za mali biznis. Na osnovu broja procedura neophodnih za registraciju, troškova dobijanja dozvola, brzine zapošljavanja radne snage i mogućnosti kreditiranja, Singapur, Novi Zeland i SAD su najpovoljnije države za pokretanje malog biznisa, izveštava *Svetska banka*. Singapur povoljnim čine niski troškovi uvoza i izvoza, zakoni koji štite investitore i zaposlene, SAD takođe ima zakone naklonjene investitorima, dok na Novom Zelandu registracija traje samo 24h.

Lažne kovanice u opticaju. Sve je veći broj falsifikatora kovanica u Britaniji, pa samim tim i novca koji oni puštaju u opticaj. Broj lažnih kovanica od 1 funte se udvostručio u prometu u poslednjih pet godina. Vrednost ovog novca na tržištu iznosi 30 mil funti, što je 2% svih kovanica od 1 funte. Ovaj procenat je rezultirao pojavu nepoverenja stanovništva i neophodne su mere poput redizajna kovanice i povlačenja iz opticaja svih kovanica i njihova zamena novim.

Communications

Društvene mreže vs. email komunikacija. Prema anketi *Forrester Consulting* koja je obuhvatila sve starosne grupe korisnika, većina online korisnika još uvek aktivno razmenjuje informacije putem emaila. Istraživanje je pokazalo da tinejdžeri svoje informacije najčešće razmenjuju putem popularnih društvenih mreža kao što su *Facebook* i *MySpace*. Istraživanje *ShareThis* mreže je pokazalo da kod velikog broja korisnika interneta postoji veće poverenje i osećaj sigurnosti u tradicionalni email i da se upravo putem njega šalju poverljive informacije, video zapise i fotografije. Iako oko 30% mladih za slanje poruka koristi društvene mreže, njih preko 50% koristi instant poruke *YouTube* video i *wikis* (*Wikipedia* je jedna od tih mreža).

Poverenje pacijenta zagantovano? Nakon što su objavljeni na *MySpace* fotografiji pacijenta koji je primljen na hitno odeljenje bolnice u *Albuerkiju*, dvojica medicinskih radnika su otpušteni. Javni tužilac je izjavio da su se fotografije našle na profilima osoblja bolnice, što je nedopustivo jer je privatnost pacijenta na prvom mestu. Ovo je prvi slučaj u ovoj bolnici, ali je snimanje pacijenata zabeleženo u bolnicama u *Kaliforniji*, *Južnoj Dakoti* i *Arizoni*.

Zelena Nokia. Najveći svetski proizvođač mobilnih telefona *Nokia* zauzima prvo mesto na listi, koju je kreirala organizacija *Greenpeace*, u kategoriji proizvođača elektronskih uređaja kao brend koji najviše vodi računa o zaštiti životne sredine. Drugo i treće mesto na listi zauzimaju *Samsung* i *Fujitsu-Siemens*. *Greenpeace* naglašava da *Nokia* od 2005. ne koristi *PVC* plastiku kao materijal za izradu svojih proizvoda i da 25% energije koju koriste njeni proizvodi potiče iz obnovljivih izvora.

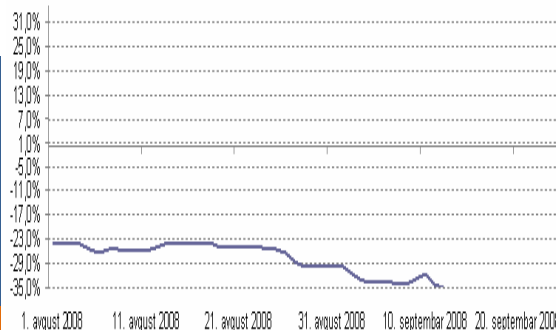
Facebook otkriva vašu narcisoidnost. Ukoliko koristite *Facebook* kako biste sebe promovisali, ostali korisnici mogu prepoznati vašu težnju, pokazuje istraživanje koje su sproveli *Laura Buffardi*, profesor psihologije i profesor *W. Keith Campbell*. Istraživanje pokazuje vezu između broja prijatelja na *Facebooku* i poruka na "zidu" profila sa narcisoidnošću korisnika. *Buffardi* ističe kako je korišćenje *Facebooka* jednako ponašanju tih osoba u stvarnom svetu i da takve osobe ostvaruju brojne, ali površne veze. *Narcisoidni* će za fotografiju na profilu izabrati onu koju smatraju glamuroznom i na kojoj izgledaju onako kako žele da ih ostali vide. Istraživači su se odlučili za *Facebook* zbog njegove trenutne popularnosti i zbog izgleda stranica korisnika koje su identične, pa je poređenje lakše. Istraživači naglašavaju da korisnici *Facebooka* nisu narcisoidniji nego korisnici drugih društvenih stranica.

BC Portfolio

Kriza se kao epidemija širi celom planetom. Stanje na našoj berzi je rezultat opšte krize, ali i svih internih prepreka na koje nailazi naša privreda.

Naziv akcije	Vrednost 03. 03. 2008.	Vrednost 24.09.2008.
Dijamant	104.000,00	64.000,00
Soja Protein	136.080,00	72.828,00
Veterinarski Zavod	141.183,00	77.760,00
Energoprojekt Hldg	137.760,00	71.680,00
Aik Banka	156.910,00	84.048,00
Metals Banka	157.844,00	83.788,00
Ukupna vrednost	833.777,00	454.104,00

Promena vrednosti u %

Kretanje indeksa berzi u regionu

	Vrednost 17.09.2008	Vrednost 24.09.2008.	promena
Belex 15	1.177,24	1.116,69	-5,14%
Crobex	3.119,25	3.088,02	-1,00%
Birs	1.142,68	1.433,80	-0,62%
Nex 20	15.066,22	15.675,37	4,04%
Moste	615,50	644,81	4,76%
MBI 10	4.482,83	4.470,26	-0,28%

Global bizz - Ne paničite, kriza u Evropi je pod kontrolom!

Kriza je naša stvarnost. Nećemo je ignorisati, ali nećemo dozvoliti ni da nas parališe, naprotiv, radom ćemo se boriti protiv nje. Stručnjaci će biti ti koji će usmeravati aktivnosti kojima se posledice krize ublažavaju i sprečavaju nove, a naš BC Bilten će pokušati da vam prenese sliku finansijskog tržišta u svetu.

Danger!
the economic crisis

Spojeni sudovi?

Iako Evropa za sada uspešno odoleva "kandžama" krize, finansijski sektor još nije u potpunosti van opasnosti, ocenio je sekretar za tržišna pitanja EU *Charlie McCreedy*. "Iako su banke i u EU pogođene nedostatkom poverenja kada su u pitanju međusobne pozajmice, ovde to nije poprimilo razmere nalik onima u SAD", rekao je on u obraćanju Evropskom parlamentu. Finansijski sektor će izaći iz krize transformisan, naglasio je *McCreedy*, ali je upozorio kako to nikako ne bi smela da bude prilika za nametanje strožih ograničenja za hedge fondove i private equity fondove. "Smatram da u ovom trenutku nije nužno hedge fondove i private equity fondove tretirati isto kao i regulirani sektor", rekao je. Prema njegovim rečima, ovi blago regulisani investicioni fondovi nisu uzrok trenutnih problema na globalnom finansijskom tržištu, već bankarski sektor kome se dopustilo da izmakne kontroli.

Francuski državni sekretar za evropska pitanja *Jean-Pierre Jeunet* je istakao da je bankarski sistem EU solidan i da mu nisu potrebne mere u vezi sa otkupom nelikvidne aktive, kao što je to predložilo američko ministarstvo finansija. "Finansijski sistem Unije je stabilan i ne zahteva slične mere", citirala je agencija *Rojters* njegove reči. Za razliku od *McCreedy*, poslanici parlamenta EU smatraju da je neophodno znatno strožije kontrolisati kretanje rizičnog kapitala, a naročito takozvane "hedge fondove". Ti fondovi, naime, imaju slobodnija pravila od fondova kolektivnog investiranja i često obećavaju da će na berzama zarađivati novac u svakoj situaciji, a rizik razlažu tako što investiraju i u netradicionalne finansijske instrumente koji su pravilima o radu investicionih fondova zabranjeni.

Novi zakoni bi trebalo, prema mišljenju evropskih poslanika, da obezbede veću stabilnost na finansijskim tržištima, koja su, upozorili su oni, posle bankrotstva četvrte najveće američke investicione banke *Lehman Brothers*, bila suočena sa do sada najvećim talasom panike od kada je pre više od godinu dana započela kreditna kriza na američkom tržištu nekretnina.

Evroposlanci smatraju da bi zahtevi za kapitalom investicionih firmi trebalo da proizilaze iz rizika kojima se te firme izlažu, a ne iz njihovih nagađanja. Prema sada važećim zakonima, međutim, različita pravila važe za banke i za investicione fondove, a prema poslanicima EP problem predstavlja i konflikt interesa raznih finansijskih institucija.

Agencije za rejting bi, kako ističu, takođe trebalo da svoje rejting aktivnosti odvoje od drugih poslova, a novi zakoni zbog toga bi trebalo da donesu pravila za kontrolu tih agencija koja bi važila u celoj Evropi.

Brendovi na udaru

Globalna finansijska kriza, koja je prouzrokovala kolaps *Lehman Brothers* banke i prodaju *Merrill Lynch*, uticala je i na umanjenje vrednosti top globalnih brendova za \$50 mlrd u septembru. Brendovi koji su najviše pogođeni ovom krizom su *Citibank*, *Goldman Sachs*, *JP Morgan*, *Deutsche bank* i *Credit Suisse*. *Bank of America* je kupovinom *Merrill Lynch* uspeła da zadrži vrednost brenda. *Virgin* i *Vodafone* su primeri "brend kompanija" koje rigorozno vode računa o svom brendu širom sveta. *Schmitz*, direktor *Brand Finance*, je izjavio da su neke kompanije, kao što su lanci maloprodaje *Wal-Mart* i *Target*, tokom krize povećale vrednost svojih brendova, ali da postoje i brendovi na koje kriza nije ni uticala, kao što su *Coca-Cola* i luksuzni brendovi *Gucci* i *Louis Vuitton*.

Smanjio se i Deda Mrazov džak

Finansijska kriza će svakako uticati i na tradicionalno omiljenu i najobilniju kupovinu potrošača SAD, kupovinu tokom Božićnih praznika. Nacionalni maloprodavci SAD biće suočeni sa najslabijim prihodom koji donosi na ovaj period u poslednjih šest godina, stoji u izveštaju *Asocijacije maloprodavaca SAD*. Izveštajem se predviđa povećanje prodaje u prazničnom periodu za 2,2 %, što je mnogo manje u odnosu na prosečni porast prodaje u proteklih 10 godina koji iznosi 4,4%, a najniži porast prodaje je zabeležen 2002. i iznosio je svega 1.3%. Usled poskupljenja goriva i povećanja troškova stanovanja, porasta nezaposlenosti i pada prihoda, kupci se fokusiraju na kupovinu samo osnovnih stvari. Mesečna anketa koju sprovodi *Reuters/Zogby* pokazuje da 44% anketiranih kaže da će potrošiti manje na poklone nego u 2007. Maloprodavci su svesni da im predstoji najgora sezona. Čak se i luksuzne radnje *Saks* i *Nordstrom* očekuju manju prodaju, jer njihova klijentela gubi poverenje u svoje berzanse portofolije.

FBI in action!

Savezni istražni biro FBI je pokrenuo istragu o mogućim prevarama i malverzacijama u četiri finansijske ustanove koje se nalaze u središtu aktuelne krize na Volstritu. Američke istražitelje zanima poslovanje kompanija *Fannie Mae* i *Freddie Mac* koje su osiguravale hipotekarne stambene kredite milionima građana. Istražuju se i poslovne knjige najveće osiguravajuće kuće na sveti *AIG*, kao i investicione banke *Lehman Brothers*, koja je bankrotirala i započela sunovrat u američkom finansijskom sektoru. Istraga se bazira na analizi odluka direktora pomenutih finansijskih ustanova.

Videćemo da li će *McCain* suspendovati predsedničku kampanju zbog ekonomske krize, kao što je najavio. Za sada, Amerikanci *Obamu* vide kao predsednika koji će ih izvući iz krize, pokazuju nedavna istraživanja.

Dok Amerika grca, Crna Gora zarađuje 7 miliona dolara za jedno veče!
Ukazala im se Madonna!

Vaš Bovan tim

loopBalloon
balon.co.yu
011 3284 203

Slaba valuta vodi ka slaboj ekonomiji, a
slaba ekonomija vodi ka slaboj naciji.

Ross Perot

SEMINARI, KONFERENCIJE:

- 14. 10. 2008. - "Moderna poslovna filozofija za uvećanje profita", Jonas Ridderstrale - Funky business, Madlenianum, Beograd
- 15. - 17. 10. 2008. - "Energetski menadžment i kontrola i obnovljivi i alternativni izvori energije", PKS, Beograd
- 23. - 24. 10. 2008. - "Volim brend, živim za brend 2", Sava Centar, Beograd
- 29. - 30. 10. 2008. - "Savremeni menadžer", MCB, Beograd
- 17. 11. 2008. - "Korporativna društvena odgovornost", Hotel Hyatt Regency Beograd

Urednik: Ana B. Bovan

Za vas pišu i:

M. Barać Stojanović, M. Đorđević, D. Tasić, M. Jeremić,
V. Marković, D. Stanišić

Grafički dizajn: A. Nikolić LOOP

Bovan Consulting
BUSINESS & STRATEGY COUNSEL

Prijava i reklamiranje: bc.bilten@bovan.eu

Adresa redakcije: Žorža Klemansoa 13,

11000 Beograd, Srbija

posetite bovan.eu

Fix +381 11 3036 133, 3036 134,

fax +381 11 3284 380